

**ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ
ВАСПИТАЧА И ТРЕНЕРА У СУБОТИЦИ, СРБИЈА**

**СТАНДАРДИ ИЗРАДЕ ЗАВРШНИХ РАДОВА ЗА СТУДЕНТЕ
ТРЕНЕРСКОГ СМЕРА**

Суботица, август 2017.

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
2. СТРУКТУРА ЗАВРШНОГ РАДА	4
2.1 Корице и насловна страна	4
2.2 Садржај	6
2.3 Увод	7
2.4 Предмет и циљ рада	7
2.5 Метод рада	7
2.6 Разрада теме (Додају се наслови и поднаслови у вези проблема који се обрађује)...	7
2.7 Закључак	8
2.8 Литература	8
2.8.1 Навођење литературе у тексту (АПА стандард)	9
2.9 Прилози	15
3. ЛИСТА ЕРАТА	15

1. УВОД

Обавезни делови завршног рада су: корице, насловна страна, садржај, увод, предмет и циљ рада, метод рада, разрада теме, закључак и литература. Уколико их има, прилози се додају на крају рада после литературе.

Приликом избора и формулисања теме као и при осталим фазама израде завршног рада студенту помаже ментор (наставник са искуством у области којој припада проблем који се обрађује у завршном раду).

Тема завршног рада може бити:

1. Теоријски проблем,
2. Практичан проблем уочен у пракси,
3. Емпиријски проблем уочен у литератури или пракси.

Тема рада може бити обрађена на следеће начине:

1. Студент може да прикупи, обради, структурира и презентује сазнања из литературе релевантне за тему његовог рада.
2. Студент може да примени знање стечено обрадом литературе и покаже како се неки конкретан проблем може решити. То подразумева да аналитички уочи и обради одређени проблем и да покаже јасно какве практичне импликације имају његова различита решења.
3. Студент може да испитује односе одређених процеса/појава применом различитих метода и техника

Обим рада може бити од 25 до 40 страница.

Операционализација страница текста и неких његових карактеристика је следећа:

- маргине: горе, десно и доле 2,5 cm и лево 3 cm.
- фонт: величина у тексту 12, на корицама и насловној страни име институције и смер (програм) студија 14 (не болд), као и назив предмета из кога се пише рад, а наслов 20 Times New Roman (болд),
- проред: размак између редова је 1.50, тако да на једну страницу текста стане од 35 до 40 редова.
- странице треба да буду означене редним бројем осим насловне,
- требало би урадити поравнање страница (justify) кроз цео текст,
- главни наслови треба да се пишу великим подебљаним словима (**болд**), а поднаслови малим такође подебљаним словима,

- све делове текста које желимо да истакнемо треба писати подебљаним словима (**болд**),
- рад се штампа једнострано.

2 СТРУКТУРА ЗАВРШНОГ РАДА

Као што је већ истакнуто у уводном делу обавезни делови завршног рада су: корице, насловна страна, садржај, увод, предмет и циљ рада, метод рада, разрада теме, закључак и литература, а после поглавља о литератури се приказују прилози уколико их има.

2.1 Корице и насловна страна

У врху корица и насловне стране треба да стоји назив институције (нпр. Висока школа струковних студија за образовање васпитача и тренера). Испод назива институције треба да стоји смер (програм) студија. Такође треба да стоји и назив предмета из којег се пише завршни рад. На корицама и насловној страни рада име институције, смер студија и назив предмета треба написати великим словима типа Times New Roman, величине 14, не болд стилем, центрирано, а наслов написати (**болд**) великим словима величине 20.

На средини стране треба да стоји **наслов рада, тј. назив теме** која се обрађује. У доњем левом углу је име ментора (нпр. проф. др Ђорђе Нићин), а у доњем десном углу је име аутора/студента (нпр. студент Марко Марковић). У дну стране обавезно стоји место и година израде рада (нпр. Суботица, 2017.), величина фонта 12, не болд. Подаци о ментору, студенту, месту и години израде рада се пишу малим словима. Насловна страница се не означава редним бројем. Формални изглед прве, насловне странице је у наставку текста.

ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ
ВАСПИТАЧА И ТРЕНЕРА
ТРЕНЕРСКИ СМЕР

ПРЕДМЕТ: МЕТОДИКА ОБУКЕ ТЕХНИКЕ У СПОРТУ 2

НАСЛОВ РАДА

(центрирано, великим штампаним словима величине 20 Times New Roman,
болд)

Завршни рад

Ментор: титула, име и презиме

Име и презиме студента/киње

Суботица, година одбране (центрирано).

2.2 Садржај

Садржај је такође обавезан део завршног рада и као и насловна страница не обележава се редним бројем. У садржају су наведени основни делови од којих се састоји завршни рад (наслови и поднаслови) као и бројеви страница на којима се ови делови налазе. Нумерација наслова и подналова требала би бити иста као и у тексту рада. Поглавља се означавају арапским бројевима : 1, 2, 3... а мање целине са два или више бројева 1.1., 1.2., 1.3....Садржај се налази на почетку рада, после насловне странице, а пре увода. Реч „САДРЖАЈ“ пише се великим словима типа Times New Roman, величине 14, болд стилем,- центрирано. Наслове поглавља треба писати великим словима величине 12, болд стилем, а наслове потпоглавља малим словима величине 12, обичним стилем, затим курзивом (*Италик фонтом*),... Наслови потпоглавља треба да су у односу на наслове поглавља увучени удесно ПРИМЕР:

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
1.1 Приступна разматрања	6
2. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ РАДА	9
3. МЕТОД РАДА	10
4. ОСНОВНЕ ТЕХНИКЕ У КАРАТЕУ	11
4.1 Систематизација техника у каратеу	12
4.2 Ставови у каратеу	12
4.3 Кретања у каратеу	17
4.4 Ударци у каратеу	18
4.4.1 Ударци рукама у каратеу.....	23
4.4.2 Ударци ногама у каратеу.....	27
4.5 Блокови у каратеу	31
4.6 Технике чишћења у каратеу	35
5. ЗАКЉУЧАК	38
6. ЛИТЕРАТУРА	40

2.3 Увод

У уводном делу завршног рада треба упознати читаоца са тематиком која се обрађује у раду, истаћи теоријски и практични значај обраде теме коју је аутор изабрао. Наводи се разлог зашто је студент изабрао баш ту тему као и преглед текста који следи. Наводе се различита сазнања која су везана за тематику рада. Такође у овом делу се указује коме је рад намењен, описују се услови и прилике у којима је рад настао као и потешкоће и ограничења на које се наилазио у току израде рада. У овом делу рада се изражава и захвалност особама и институцијама које су пружиле помоћ у изради рада. Дужина увода треба да је од 2 до 4 странице. Пожељно је разрадити увод са потпоглављима.

2.4 Предмет и циљ рада

Навести укратко, кроз једну или више реченица шта представља предмет рада, и који је циљ писања рада, односно који је практичан значај рада (да ли доприноси пракси, тренерима,...).

2.5 Метод рада

Уколико је рад описан, наводи се дескриптивни метод рада, и образлаже се на основу које литературе су прикупљена сазнања (радови, књиге, интернет извори, лична искуства,...). Уколико се истражују неке појаве, или је у питању експеримент, навести и описати на којој популацији је спроведен експеримент (узраст, спорт), затим описати третман, и дати све релевантне информације о самом поступку.

2.6 Разрада теме (Додају се наслови и поднаслови у вези проблема који се обрађује)

Разрада изабране теме је главни део рада и заузима највише простора у раду. Овај део текста треба да буде структуриран кроз више логичних целина означених одговарајућим насловима и поднасловима. У првом делу рада се дају основне информације о проблему, историјату настанка проблема, уводе се и дефинишу основни појмови који ће се користити у раду и приказују досадашњи резултати у истраживању наведеног проблема. Анализирати проблем и покушати га повезати са другим проблемима и питањима (нпр. гојазност и физичку активност и слично). У овом делу излажу се чињенице, подаци, и резултати до којих се дошло на основу властитих или туђих истраживања. Важно је да на основу прочитане литературе и личног искуства студент има свој став и аргументацију у вези обрађиваног проблема (став без аргументације нема

велику ни стручну ни научну вредност). Аргументација може бити за и против и треба је изложити. На крају овог дела се предлаже решење проблема.

Уколико у овом делу текста има графикона и табела они се означавају редним бројевима и морају имати назив и по потреби и легенду. Редни број и назив графикона (слике) треба да се налази испод графикона, а редни број и назив табеле треба да се налази изнад табеле. Након редног броја ставља се тачка. Графички приказ и табела требају бити центрирани на страници. Такође, обележен графикон, слика или табела, треба да буду повезани и у тексту где се он односи на дат извор (нпр. Табела 1, слика 7, итд).

2.7 Закључак

Закључак је важан као и претходни делови текста и може да допринесе квалитету рада. Мора бити логичан, смислен и да произилази из претходних делова рада (нпр. ако је у уводу и разради теме изнешено да умерена физичка активност позитивно делује на здравље, у закључку се не може тврдити супротно и слично). У овом делу рада се износе главни резултати до којих се дошло у обради теме. Такође могу се истаћи и најважније констатације главног дела рада. У закључку се потврђују или одбацују хипотезе уколико су постављене у уводу. Закључак по правилу не садржи табеле, илустрације, не врши се цитирање нити има фуснота. Дужина закључка је једна до две странице.

2.8 Литература

Након закључка наводи се списак коришћене литературе (библиографија). Литература се наводи према азбучном реду презимена аутора чији су радови коришћени (ако је текст писан ћирилицом) или абecedном (уколико је писан латиницом). Студент треба приликом израде завршног рада да користи најмање 8 извора. Под изворима литературе подразумевају се: књиге, часописи, зборници са конференција, дипломски, завршни, магистарски, мастер радови интернет сајтови.

2.8.1 Навођење литературе у тексту (АПА стандард)

ЦИТИРАЊЕ И НАВОЂЕЊЕ ИЗВОРА ПО АПА СТАНДАРДУ

(према "Publication Manual of the American Psychological Association", 4. издање, припремио проф. др Густав Бала)

УВОД

АПА стандард (Американ Психологичал Асоциатион) је у свету најчешће коришћен начин цитирања и навођења извора. Наведени приручник је на енглеском језику и прилично обиман (368 страна основног и 32 странице уводног текста) и тешко доступан.

У циљу праћења савремених токова у коректном писању, припреми и публикавању Научноистраживачких и стручних радова, неопходно је усвојити овај стандард за писање семинарских, завршних и дипломских, те истраживачких радова, стручних и научноистраживачких чланака и на нашој Школи.

ШТА И КАКО ТРЕБА ЦИТИРАТИ?

1. У тексту треба цитирати када се преузимају изјаве, мисли, резултати, хипотезе, констатације или тврдње других особа. Ако не наведемо аутора, онда је то заправо "интелектуална крађа" и "кићење туђим перјем". Међутим, не цитира се само оно што је постало део општег знања.
2. Треба цитирати увек из оригиналног извора, а ако он није доступан, може се изузетно преузети цитат из другог извора, али то је потребно навести (преузето од:..., или према: ...).
3. Цитирати треба у оригиналном облику, у наводницима, или се само наведу ауторове изјаве, без наводника.
4. Резултате, мисли, ставове, изјаве и сл. цитирати тако да се након тога у загради напише презиме аутора и година извора, а између та два податка ставити запету.
5. Ако се наводе резултати или нешто друго из једног рада од једног аутора треба навести презиме аутора и у загради годину публикавања рада (нпр. Амброжић, 1996). Ако се пише да је одговарајући аутор добио неке резултате, треба поред презимена аутора у загради ставити одговарајућу годину (нпр. резултати анализе нелинеарних релација морфолошких и моторичких варијабли, које је добио Амброжић (1996), показали су ...). Када се наводи више радова истог аутора, онда се напише презиме аутора, запета, године публикавања тих радова које се одвајају запетама (Бала, 1981, 2000). У случају навођења два или више извора истог аутора или групе аутора у истој години, потребно је ставити у заграду презиме аутора, запета, годину и по абecedном реду мала слова, запета, и наводити редом,

затворити заграду. Нпр. (Бала, 2002а, 2002б) али тим редоследом морају се навести ти извори и у поглављу Литература.

6. Ако се наводе два аутора: (Бала и Мадић, 2002) или Бала и Мадић (2002), онда је потребно увек наводити оба презимена и годину.

7. У случају да су аутори истих презимена треба навести и иницијале имена (нпр. R. D. Luce (1959) і Р. А. Luce (1986) и користити ту форму током целог рада (без обзира на различите године), како се не би унела збрка.

8. Када се наводи рад са три, четири, или пет аутора, потребно је први пут навести сва презимена и годину. У следећим навођењима треба укључити презиме само првог аутора и додати "и сарадници" или "и сар." Нпр. Обрадовић, Крнета, Цветковић, Стојановић и Гутовић (2002) - прво цитирање у тексту, а затим само Обрадовић и сар. (2002) или (Обрадовић и сар. 2002).

9. Када је више од 5 аутора онда треба навести као у претходном примеру у случају поновљених навођења, односно само презиме првог аутора и "и сар.," и годину (нпр. Цветковић и сар., 2002). У попису библиографских јединица, односно листи извора, која се налази на крају у поглављу Литература, потребно је обавезно навести све ауторе.

10. У случају навођења два или више извора са шест и више аутора код којих први и следећи имају иста презимена, потребно је навести сукцесивно прве ауторе све док се не разликују извори. Нпр. следећа два извора:

Kosslyn, Koenig, Barrett, Cave, Tang і Gabrieli (1992)

Kosslyn, Koenig, Gabrieli, Tang, Marsolek і Daly (1992)

у тексту треба навести у следећем облику:

Kosslyn, Koenig, Barrett, et al. (1992) і

Kosslyn, Koenig, Garieli, et al. (1992), како би се разликовали.

11. Ако се цитира рад за које нема података о аутору, уместо презимена треба навести наслов рада (нпр.: Статут Високе школе струковних студија, 2007).

12. Посредно цитирање, кога треба веома ретко користити, јер се очекује да се читају оригинали, захтева навођење у загради аутора и годину, али у продужетку и аутора и годину издања рада у коме је та информација нађена. Нпр. (Бала, 1986; према: Амброжић, 1996).

НАВОЂЕЊЕ ИЗВОРА (на крају рада, као Литература)

Извори су најчешће разне библиографске јединице (дипломски, магистарски, докторски радови, чланци у стручним и научним часописима, разне књиге, новине и сл.), али и други медији на којима се могу наћи одговарајуће информације (филм, телевизија, радио, интернет, ауторизовани компакт дискови и др.). Свака информација има свој извор, па ако се користи у раду мора се навести извор те информације. Постоје стандардизовани начини навођења за сваку врсту извора, а овде ће се указати на навођење из најчешћих извора према АПА стандарду.

Општи захтеви приликом навођењу извора у неком раду:

1. Извори се наводе на крају рада и то у поглављу који носи назив: Литература.
2. Изворе наводимо по абecedном реду презимена првог аутора (односно наслову рада, када је аутор непознат). Ако се исти аутор појављује први пут самостално, други пут као први аутор рада са два или више аутора, прво се наводе његови самостални радови, затим (уредено по абecеди презимена другог, трећег ...) ауторски радови. Ако се исти аутор појављује више пута, наводе се радови по години издања, и то старија па затим млађа дела.
3. Сви извори морају бити нумерисани редним арапским бројевима.
4. Ако рад још није публикован (али је у поступку публикације), треба написати све податке о раду али уместо године треба ставити "у штампи".
5. Ако је аутор рада непознат, уместо презимена треба написати наслов рада и остале податке.
6. Обавезно је навести СВЕ ауторе (иако их је више од пет), а не само првога, као што је код цитирања. Ауторе одвајамо запетом, а између претпоследњег и последњег ставити "и" или "&" (у енглеском се ставља запета и испред &).
7. При навођењу монографије (књиге) наслов рада писати у курзиву (*коси текст*), а при навођењу чланака, курзивом треба писати назив и годину (волумен) часописа.
8. Сви подаци се пишу у оригиналном језику (ако је коришћен оригинални извор а не публиковани превод), а ако се ставља и превод наслова онда га треба додати на српском у угластој (средњој) загради [тачно према оригиналном наслову].
9. Потребно је добро проучити следеће примере у којима ће се приказати укратко најчешће ситуације навођења разних извора.

НАВОЂЕЊЕ КЊИГЕ (МОНОГРАФИЈЕ)

Презиме, иницијал имена. (Година издања). *Наслов*. Место: Издавач.

Ulic, D. (1997). *Osnove kineziterapije*. Novi Sad: Samostalno autorsko izdanje.

Mulaik, S.A. (1972). *The Foundations of Factor Analysis*. New York: McGraw-Hill Book Company.

Више аутора, превод наслова

Thomas, J.R., & Nelson, J.K. (1996). *Research Methods in Physical Activity* (Third Edition) [Istraživačke metode u fizičkoj aktivnosti]. Champaign: Human Kinetics

Без аутора

Publication Manual of the American Psychological Association (Fourth Edition). (1994). Washington, D.C.: American Psychological Association.

Без аутора, публикација има само уредника, едитора, ед.

Cattell, R.B. (Ed.). (1966). *Handbook of Multivariate Experimental Psychology*. Chicago: Rand McNally & Company.

НАВОЂЕЊЕ ДИПЛОМСКИХ, МАГИСТАРСКИХ ИЛИ ДОКТОРСКИХ РАДОВА

Презиме, иницијал имена. (Година одбране). Наслов. Дипломски рад. Место: Установа, издавач.

Nikolin, S. (2000). *Motoričko ponašanje dece predškolskog uzrasta u zavisnosti od doba dana*. Diplomski rad, Novi Sad: Fakultet fizičke kulture.

Презиме, иницијал имена. (Година одбране). Наслов. Магистарски рад. Место: Установа, издавач.

Popović, B. (2002). *Relacije morfoloških karakteristika i bazično motoričkih sposobnosti sa uspešnošću izvođenja klatnastih kretanja u vežbanju na spravama*. Magistarski rad, Novi Sad: Fakultet fizičke kulture.

Презиме, иницијал имена. (Година одбране). Наслов. Докторска дисертација. Место: Установа, издавач.

Madić, D. (2000). *Povezanost antropoloških dimenzija studenata fizičke kulture sa njihovom uspešnošću vežbanja na spravama*. Doktorska disertacija, Novi Sad: Fakultet fizičke kulture.

ПОГЛАВЉЕ У КЊИЗИ

Презиме, иницијал имена. (Година). Наслов поглавља. У Иницијал имена уредника Презиме уредника (Ур.), Наслов књиге (стр. Прва страна поглавља-последња страна поглавља). Место: Издавач.

Momirović, K., Bala, G. i Hošek, A. (2002). Taksonomska struktura nekih simptoma aberantnog ponašanja dece od 4 do 7 godina. U K. Momirovic i D. Popović (Ur.), *Psihopatija i kriminal* (str. 125-142). Leposavić: Univerzitet u Prištini, Centar za multidisciplinarna istraživanja Fakulteta za fizičku kulturu.

НЕОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ОГРАНИЧЕНО ДОСТУПНИ РАД

Презиме, иницијал имена. (Година). Наслов. Необјављени рад.

Bala, G. i Ambrožić, F. (2002). *Osnove kineziometrije*. Neobjavljeni rad.

ЧЛАНАК У ЧАСОПИСУ

Презиме, иницијал имена. (Година). Наслов. Назив часописа, волумен (број), прва страна чланка-последња страна чланка.

Bala, G. (1999). Struktura relacija motoričkih i kognitivnih dimenzija studenata fizičke kulture pod nelinearnim modelom. *Psihologija*, (3-4), 241-258.

Чланак у штампи

Bala, G. (u štampi). Quantitative differences in motor abilities of pre-school boys and girls. *Kinesiologia Slovenica*.

Чланак није предат у штампи, непубликован

Bala, G., Hošek, A. i Momirović, K. (2002). *Učestalost nekih simptoma aberantnog ponašanja dece od 4 do 7 godina*. Tehnički izveštaj, Beograd: Institut za kriminološka i sociološka istraživanja.

ЧЛАНАК У ДОДАТКУ(СУПЛЕМЕНТ)

Презиме, иницијал имена. (Година). Наслов. Име часописа, волумен (Супл. Број суплемента), прва страна чланка-последња страна чланка.

Kriská, M.A. (1997). Introduction to a collection of physical activity questionnaires [Uvod u zbirku upitnika o telesnoj aktivnosti]. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 29(Suppl. 6), 5-9.

САОПШТЕЊЕ У ЗБОРНИКУ КОНФЕРЕНЦИЈЕ, СИМПОЗИЈУМА ИЛИ КОНГРЕСА (као и прилог у енциклопедији)

Prezime, inicijal imena. (Godina). Naslov. U Naslov zbornika (str. prva strana članka-poslednja strana članka). Mesto: Izdavač.

Bala, G. (1999). About the methods for oblique transformation of motor behavior factors implemented in the SPSS program package. U *Proceedings of the 6 International Scientific Conference of the International Association of Sport Kinetics in cooperation with the Faculty of Sport-University of Ljubljana, "Sport Kinetics '99"*(58-61). Ljubljana: Faculty of Sport.

ТЕЛЕВИЗИЈСКА ЕМИСИЈА

Презиме продуцента, иницијал имена. (Продуцент). (Датум). Наслов. Место: Дистрибутер.

Crystal, L. (Producer). (11. 10. 1993). *The MacNeil/Lehrer news hour*. New York and Washington, DC: Public Broadcasting Service.

ON-LINE SAŽETAK

Презиме, иницијал имена. (Година). Наслов. [on-line]. Име часописа, волумен, прва страна-последња страна. Сажетак из:Име збирке Датотека: име датотеке Јединица: ознака – јединица.

Meyer, A.S., & Bock, K. (1992). The tip of the tongue phenomenon: Blocking or partial activation? [on-line]. *Memory and cognition*, 20, 715-726. Sažetak iz: DIALOG Datoteka: PsycINFO Jedinica: 80-16351

WWW (Интернет, Web site)

Наслов стране. (Датум). Место: Издавач. Постављено дан.месец.година са Web сајта: http наслов

Electronic reference formats recommended by the American Psychological Association. (19.11.1999). Washington, DC: American Psychological Association. Постављено 3.5.2000 са Web сајта: <http://www.apa.org/webref.html>.

2.9 Прилози

Приликом израде завршног рада понекад се јавља потреба да се после текста у рад додају одређени прилози као што су на пример: анкетни упитници, слике, коришћени инструменти, резултати статистичке анализе, разне таблице, посматрачки листови, детаљни програми спроведеног третмана и сл. Сваки приложени прилог треба да има редни број и наслов.

3 ЛИСТА ЕРАТА

Уколико се после штампања завршног рада уоче правописне, штампарске и сличне грешке може се на њих указати тзв. „листом ерата“ (лист величине формата А 5 на коме се назначе све уочене грешке, наведе се њихова исправка и страна на којој је грешка исправљена – таксативно, једна испод друге).